

Nuo patronuojančiosios bendrovės padaryto Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimo nukentėjęs asmuo gali prašyti, kad jos patronuojamoji bendrovė atlygintų dėl šio pažeidimo atsiradusią žalą

Tam ji turės įrodyti, kad darant pažeidimą abi bendrovės sudarė vieną ekonominį vienetą

1997–1999 m. bendrovė *Sumal SL* iš *Mercedes Benz Trucks España SL* (toliau – MBTE), kuri yra *Daimler* grupės, kurios patronuojančioji bendrovė yra *Daimler AG*, patronuojamoji bendrovė, įsigijo du sunkvežimius.

2016 m. liepos 19 d. sprendime¹ Europos Komisija konstatavo, kad *Daimler AG* pažeidė kartelius draudžiančias Sąjungos teisės normas², nes laikotarpiu nuo 1997 m. sausio mėn. iki 2011 m. sausio mėn. su keturiolika kitų Europoje įsteigtų sunkvežimių gamintojų sudarė susitarimus dėl sunkvežimių kainų nustatymo ir bendrų (bruto) kainų padidinimo Europos ekonominėje erdvėje (EEE).

Po šio sprendimo *Sumal* pareiškė MBTE ieškinį dėl žalos atlyginimo reikalaujama sumokėti 22 204,35 EUR kaip su šiuo karteliu susijusios žalos atlyginimą. Vis dėlto *Juzgado de lo Mercantil n 07 de Barcelona* (Barselonos komercinių bylų teismas Nr. 7, Ispanija) atmetė *Sumal* ieškinį motyvuodamas tuo, kad Komisijos sprendimas nesusijęs su MBTE.

Sumal apskundė šį sprendimą *Audiencia Provincial de Barcelona* (Barselonos provincijos teismas, Ispanija). Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui **kyla klausimas, ar ir, atitinkamu atveju, kokiomis sąlygomis ieškinys dėl žalos atlyginimo gali būti pareikštas patronuojamajai bendrovei, po to, kai Komisija priėmė sprendimą, kuriuo konstatuoti jos patronuojančiosios bendrovės antikonkurenciniai veiksmai.** Taigi šis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti šį prejudicinį klausimą Teisingumo Teismui.

Didžiosios kolegijos priimtame sprendime **Teisingumo Teismas paaikškina sąlygas, kurioms esant nuo bendrovės, kuriai Komisija skyrė sankciją, antikonkurencinių veiksmų nukentėję asmenys turi teisę nacionaliniuose teismuose pareikštais ieškiniais dėl žalos atlyginimo siekti, kad būtų pripažinta bendrovės, kuriai skirta sankcija, patronuojamųjų bendrovių, su kuriomis nesusijęs Komisijos sprendimas, civilinė atsakomybė.**

Teisingumo Teismo vertinimas

Remiantis suformuota jurisprudencija, **kiekvienas asmuo turi teisę prašyti, kad „įmonės“, dalyvavusios pagal SESV 101 straipsnį draudžiamame kartelyje ar vykdytose pagal jį draudžiamas veiksmas, atlygintų šiais antikonkurenciniais veiksmais padarytą žalą. Net jeigu tokie ieškiniai dėl žalos atlyginimo pareiškiami nacionaliniuose teismuose, subjekto, privalančio atlyginti padarytą žalą, nustatymo klausimą tiesiogiai reglamentuoja Sąjungos teisė.**

¹ Sprendimas C(2016) 4673 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla AT.39824 – Sunkvežimiai); jo santrauka paskelbta 2017 m. balandžio 6 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 108, 2017, p. 6).

² SESV 101 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis.

Kadangi šie ieškiniai dėl žalos atlyginimo yra sudedamoji Sąjungos konkurencijos taisyklių įgyvendinimo sistemos dalis, kaip ir valdžios institucijų vykdomo šių taisyklių įgyvendinimo atveju, **sąvoka „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnį, negali turėti skirtingos prasmės tuo atveju, kai Komisija skiria baudas „įmonėms“ (*public enforcement*) ir tuo atveju, kai ieškiniai dėl žalos atlyginimo šioms „įmonėms“ pareiškiami nacionaliniuose teismuose (*private enforcement*).**

Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją **sąvoka „įmonė“, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnį, apima bet kokią ekonominę veiklą vykdančią subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ir finansavimo būdą, ir reiškia ekonominį vienetą, net jeigu teisiniu požiūriu šis ekonominis vienetas sudaro keli fiziniai arba juridiniai asmenys.**

Jei nustatoma, kad tokiam ekonominiam vienetui priklausanti bendrovė pažeidė SESV 101 straipsnio 1 dalį, todėl šios nuostatos pažeidimą padarė „įmonė“, kuriai ji priklauso, **sąvoka „įmonė“ ir atitinkamai sąvoka „ekonominis vienetas“ teisiniu požiūriu lemia solidarią subjektų, kurie pažeidimo darymo momentu sudaro ekonominį vienetą, atsakomybę.**

Be to, šiuo klausimu Teisingumo Teismas pažymi, kad SESV 101 straipsnyje vartojama **sąvoka „įmonė“ yra funkcinė, todėl tą įmonę sudarantis ekonominis vienetas turi būti identifiktuotas atsižvelgiant į atitinkamo susitarimo dalyką.**

Taigi, jei nustatoma, kad patronuojančioji bendrovė pažeidė SESV 101 straipsnio 1 dalį, nuo šio pažeidimo nukentėjęs asmuo gali siekti, kad būtų pripažinta šios bendrovės patronuojamosios bendrovės civilinė atsakomybė, su sąlyga, kad nukentėjęs asmuo įrodo, kad atsižvelgiant į, pirma, šiuos du teisės subjektus siejančius ekonominius, organizacinius ir teisinius ryšius ir, antra, tai, kad egzistuoja konkretus ryšys tarp šios patronuojamosios bendrovės ekonominės veiklos ir pažeidimo, už kurį buvo pripažinta atsakinga patronuojančioji bendrovė, dalyko, ši patronuojamoji bendrovė su savo patronuojančiąja bendrove sudarė ekonominį vienetą.

Vadinasi, tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, tam, kad galėtų pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo MBTE, kaip *Daimler AG* patronuojamajai bendrovei, **Sumal iš principo turi įrodyti, kad *Daimler AG* sudarytas antikonkurencinis susitarimas susijęs su tokiais pačiais produktais, kokiais prekiauja MBTE.** Taip *Sumal* įrodytų, kad būtent ekonominis vienetas, kuriam MBTE priklauso kartu su savo patronuojančiąja bendrove, yra įmonė, padariusi Komisijos pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį konstatuotą pažeidimą.

Vis dėlto nagrinėjant tokį ieškinį dėl žalos atlyginimo, pareikštą patronuojančiosios bendrovės, kuri, kaip konstatuota, padarė SESV 101 straipsnio pažeidimą, **patronuojamajai bendrovei, patronuojamoji bendrovė atitinkamame nacionaliniame teisme turi turėti visas priemones, kurių reikia, kad galėtų veiksmingai pasinaudoti teise į gynybą, visų pirma tam, kad galėtų ginčyti tai, jog ji priklauso tai pačiai įmonei kaip ir jos patronuojančioji bendrovė.**

Todėl, kai ieškinys dėl žalos atlyginimo, kaip šioje byloje, grindžiamas SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimu, kurį Komisija konstatavo sprendime, skirtame patronuojamosios bendrovės, kuri yra atsakovė, patronuojančiajai bendrovei, ši patronuojamoji bendrovė negali nacionaliniame teisme ginčyti taip Komisijos konstatuoto pažeidimo. Pagal Reglamento Nr. 1/2003³ 16 straipsnio 1 dalį nacionaliniai teismai negali priimti sprendimų, prieštaraujančių Komisijos priimtam sprendimui.

Kita vertus, tuo atveju, kai pagal SESV 101 straipsnį priimtame sprendime Komisija nekonstatavo patronuojančiosios bendrovės padaryto pažeidimo, patronuojamoji bendrovė savaime turi teisę ginčyti ne tik tai, kad ji priklauso tai pačiai „įmonei“ kaip jos patronuojančioji bendrovė, bet ir pažeidimo, kuriuo ji kaltinama, buvimą.

³ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205).

Be to, šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslina, kad galimybė atitinkamam nacionaliniam teismui konstatuoti galimą patronuojamosios bendrovės atsakomybę už padarytą žalą negali būti atmesta vien dėl to, kad Komisija tam tikrais atvejais nepriėmė jokie sprendimo ar to, kad sprendime, kuriame ji konstatavo pažeidimą, šiai bendrovei nebuvo skirta administracinė sankcija.

Todėl pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta galimybė atsakomybę už vienos bendrovės veiksmus priskirti kitai bendrovei tik tuo atveju, kai pastaroji bendrovė kontroliuoja pirmąją.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127